

Opetuslautakunnan vastine tarkastuslautakunnan vuoden 2022 arviointikertomukseen

Opetuslautakunta 29.08.2023 § 54
512/00.03.00.00.01/2023

Valmistelija

sivistyspalveluiden johtaja Pia Stoor, pia.stoor@salo.fi, puh. 02 778 4001, varhaiskasvatusjohtaja Anna Karlsson, anna.karlsson@salo.fi, puh. 02 778 7850, perusopetusjohtaja Inkeri Lahti, inkeri.lahti@salo.fi, 02 778 4688 ja nuorisopalvelupäällikkö Johanna Paananen, johanna.paananen@salo.fi, puh 02 778 4800.

Kaupunginvaltuusto on kokouksessaan 12.6.2023 § 41 merkinnyt tarkastuslautakunnan jättämän arviointikertomuksen tiedoksi sekä velvoitti kaupunginhallituksen antamaan lokakuun 2023 loppuun mennessä selvityksen toimenpiteistä, joihin on ryhdytty arviointikertomuksessa mainituissa asioissa.

Arviointikertomuksessa todetaan opetuslautakunnan alaisten palveluiden osalta seuraavaa:

Perusopetuspalvelut:

Ukrainan kriisi, energiakriisi ja edellisten vuosien pandemiatilanne lisäsivät lasten ja nuorten keskuudessa pahoinvointia, turvallisuuden tunteen järkkymistä ja epävarmuutta tulevaisuudesta. Perusopetuksessa perustettiin lyhyellä aikataululla lisää valmistavan opetuksen ryhmiä, kun Ukrainasta saapui perusopetusikäisiä lapsia Saloon. Ensimmäiset lisäryhmät perustettiin jo maaliskuussa 2022. Syyslukukaudella 2022 perusopetuksessa oli 12 ylimääräistä valmistavan opetuksen ryhmää, joissa opiskeli yhteensä 150 lasta. Tämä vaati nopeaa reagointia niin opetustilojen etsimisessä kuin henkilöstön rekrytoinnissa.

Haasteita opetuksen järjestämiseen on aiheuttanut se, että lapset ja nuoret eivät ole oppivelvollisia ja osa heistä on käynyt etäkoulua Ukrainassa. Lisäksi on huomioitava psykososiaalisen tuen tarve, jota nämä sodan keskeltä tulevat lapset ja nuoret tarvitsevat.

Tarkastuslautakunta haluaa antaa kiitosta siitä, että kriisitilanteeseen on pystytty reagoimaan ripeästi.

Vastaus:

Suurin kiitos kuuluu niiden koulujen rehtoreille ja henkilöstölle, joihin ylimääräisiä valmistavan opetuksen ryhmiä vuonna 2022 perustettiin. Rehtorin johtamisvalmiudet sekä koko koulun henkilöstön valmiudet ottaa vastaan lapsia kriisialueelta oli todella hyvät. Toiminta oli ratkaisukeskeistä ja oppilaslähtöistä

Perusopetuspalvelut ja lukio:

Tarkastuslautakunta pyytää kiinnittämään huomiota siihen, että oppilasmäärän laskuun valmistautuminen edellyttää pohdintaa siitä, miten ja millä tavalla opetusta kannattaa pedagogisesti järkevästi kaupungissa järjestää. Suunnittelussa tulisi huomioida pedagogiikka nykyistä enemmän.

Vastaus:

Oppilasmäärän lasku nykyisellä kouluverkolla lisää kaupungin reuna-alueiden kouluissa yhdysluokkien määrää. Nykyisen kouluverkon säilyttäminen mahdollistaa lasten koulunkäynnin lähellä kotia, mutta toisaalta haastaa myös opetuksen järjestämisen.

Tarkastuslautakunta nostaa esiin, että oppimisen ja hyvinvoinnin tuen tarpeet tulevat näkymään vielä useana vuonna kouluympäristössä. On erittäin tärkeää kuroa oppimisvajetta kiinni, koska tällä on osaamisen lisäksi vaikutusta myös tulevaisuuden työllisyyteen ja hyvinvointiin. Opetuksesta pudonneille tulisi tarjota erilaisia tukimalleja, kuten tuki- ja pienryhmäopetusta

Vastaus:

Lasten ja nuorten kouluhyvinvointia ja kouluun kiinnittymistä tuetaan koko perusopetuksen yhteisellä työllä esimerkiksi lukuvuoden yhteisillä teemoilla (työrauha). Koulujen konkreettiset toimenpiteet kirjataan hyvinvoinnin vuosikelloon osana koulun työsuunnitelmaa. Henkilöstön valmiuksia kehitetään koulutuksilla sekä johtamisen kehittämällä.

Nuorisopalvelut

Tarkastuslautakunta suosittaa, että nuorisopalveluissa tulee turvata riittävät resurssit. Tämä on perusteltua myös sen vuoksi, että ennaltaehkäisevään toimintaan ja yhteistyöhön Varsinais-Suomen hyvinvointialueen kanssa tulee panostaa entistä enemmän. Toiminnan kehittäminen ei voi olla vain hankerahoituksen varassa.

Vastaus:

Nuorisopalveluiden toimintaa on syytä tarkastella kokonaisuutena. Hankerahoituksien avulla nuorisopalveluiden toimintojen kehittäminen sekä uusien toimintatapojen kokeilut ovat mahdollisia, minkä avulla saadaan kokemuksia ja näkemyksiä toiminnan jatkuvalla kehittämiselle ja toimintojen vakiinnuttamiselle osaksi nuorisopalveluiden toimintaa.

Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että kaupunki tekee konkreettisia toimenpiteitä ja seuraa näiden toimien tuloksellisuutta lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi, koska nuorten pahoinvointi ja syrjäytyminen on yhteiskunnallisesti merkittävä ongelma, jolla on lukuisia kerrannaisvaikutuksia.

Vastaus:

Koulunuorisotyön aloittaminen osittain vakinaisella henkilöstöllä ja osittain hankerahoituksella on antanut hyvät lähtökohdat ennaltaehkäisevän työn ja uusien työskentelymallien kehittämiselle.

Arviointikertomuksessa todetaan lisäksi opetuslautakunnan osalta seuraavaa:

Hankerahoitus

Sivistyspalveluissa hankerahoitusta on merkittävästi käytössä eri yksiköissä, kuten monissa muissakin kaupungin yksiköissä. Hankerahoituksella pystytään kehittämään toimintaa ja saamaan lisäresursseja. Samalla kuitenkin hankerahoituksen haku- ja maksatusprosessien hoitaminen vaatii työpanosta, joka tällä hetkellä pääsääntöisesti on esimiesten vastuulla.

Tarkastuslautakunta on jo kaupunkikehityslautakunnan kohdalla korostanut, että hankerahoituksen hakuun ja hallinnointiin tulee

kokonaisuutena kiinnittää huomiota niin, että sijaisuusjärjestelyt ovat olemassa ja hanketoimintaa koordinoitaisiin kaupunkitasoisesti.

Vastaus:

Sivistyspalveluiden hankkeissa korostuu ennen kaikkea toiminnan kehittäminen, mikä tarkoittaa, että hankkeiden koordinoinnissa ja kokonaisuhallinnossa edellytetään vahvaa palvelualueen substanssiosaamista. Näin ollen hankkeiden koordinoimista kaupunkitasoisesti ei nähdä tarpeellisena. Kehittämishankkeita koordinoimaan ja toteuttamaan on useimmiten palkattu palvelualueilla henkilöstöä tehtävää tekemään joko täysaikaisesti tai osa-aikaisesti.

Eläkepoistumaennuste

Vanhuuseläkkeelle jäävien henkilöiden lukumäärää ei pystytä tarkasti ennustamaan, koska vanhuuseläkkeelle voidaan siirtyä joustavasti 63-69 vuoden iässä. Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota siihen, että kaupungin henkilöstöraportin eläkepoistumaennusteen mukaan seuraavan kolmen vuoden aikana kahdeksan suurimman ammattiryhmän joukosta kuusi oli opetuslautakunnan alaisia ammatteja (lastenhoitajat, luokanopettajat, koulunkäyntiohjaajat, lastentarhanopettajat, erityisopettajat ja perhepäivähoitajat).

Tarkastuslautakunta korostaa, että näiden alojen veto- ja pitovoima sekä rekrytointihaasteet ovat asioita, joihin tulee aidosti panostaa.

Vastaus:

Varhaiskasvatuksen lastenhoitajan kelpoisuuden omaavia työntekijöitä on ollut vielä toistaiseksi saatavilla paikkakunnalla järjestettävän koulutuksen avulla ja eläkepoistumaa pyritään korvaamaan uudella varhaiskasvatuksen sosionomi ammattiryhmällä. Tehtävänkuva ja palkkauksen määrittely on käynnissä. Uuden tutkinnon mukainen varhaiskasvatuksen sosionomi ei ole kelpoinen varhaiskasvatuksen opettajan tehtävään. Tämän vuoden järjestelyvaraerä kohdennettiin OVTESiin kuuluville varhaiskasvatuksen ammattiryhmille, kuten varhaiskasvatuksen opettajille. Talousarvioon on varattu varhaiskasvatuksen vakinaisille ja pitkäaikaisille sijaisille vaateraha. Tulevaisuudessa vakinaisten sijaisten määrän lisääminen helpottaa rekrytointihaasteita.

Perusopetuksen opettajien ja ohjaajien esihenkilötyöllä tuetaan työhön liittyvää hyvinvointia. Opettajille ja ohjaajille järjestetään mahdollisuuksia ammatilliseen kehittymiseen ja oppimiseen. Ammatillisen toimijuuden kehittymisen tukee työn mielekkyyden kokemusta. Konkreettisina toimenpiteinä perusopetuksessa järjestetään muun muassa erilaisia mentorointiryhmiä ja oppivia yhteisöjä.

Unicefin lapsiystävällinen kunta

Salon kaupunki noudattaa Unicefin lapsiystävällisen kunnan mallia, joka auttaa kuntaa tekemään lasten hyvinvoinnin kannalta oikeita ratkaisuja kunnan hallinnossa ja lasten arjen palveluissa. Malli auttaa kuntia varmistamaan, että erityisesti heikoimmassa asemassa olevien lasten oikeudet toteutuvat.

Vuonna 2022 Salon kaupunki laati nykytilan kartoituksen ja toimintasuunnitelmaluonnoksen. Asiasta järjestettiin syksyllä tilaisuus nuorten parissa toimivien yhdistysten edustajien kanssa, jossa keskusteltiin kuinka kaupungin ja kolmannen sektorin välistä toimintaa voitaisiin kehittää erityisesti lapsiystävällisyys huomioiden.

Kaupungin strategiassa on määritelty Salon toimivan Unicefin lapsiystävällinen kunta -mallin mukaan. Tähän ei kuitenkaan ole varattu

erityistä resurssia, vaan asia hoidetaan oman toimen ohella. Tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan strategian toteuttamiseen tulee myös varata resurssit, jotta varmistetaan strategian toteutuminen. Samalla on hyvä tarkastella myös sitä, miten käytännössä strategiassa olevat kirjaukset jalkautuvat käytäntöön.

Vastaus:

Lapsiystävällinen kunta -koordinaattorin tehtävää hoitaa sivistyspalveluiden sisäisin järjestelyin musiikkiopiston rehtori. Koordinaattori vastaa yhdessä koordinaatioryhmän kanssa kunnan kehittämistyön koordinoinnista, toimintasuunnitelman laatimisesta sekä tulosten seurannasta ja arvioinnista. Koordinaatioryhmän kokoonpanoa on laajennettu niin, että eri palvelualueet ovat tiiviisti mukana toimintasuunnitelmaluonnoksen viimeistelyssä ja suunnitelman toteutuksessa. Näin varmistetaan Lapsiystävällinen kunta -työn eteneminen koko kaupungin tasolla. Toimintasuunnitelma valmistuu syyskuun 2023 aikana, jonka jälkeen alkaa kahden vuoden toteutusvaihe. Tavoitteena on saada UNICEFin myöntämä Lapsiystävällinen kunta -tunnustus syksyllä 2025.

Esittelijä	Sivistyspalveluiden johtaja
Päätösehdotus	<ol style="list-style-type: none">1. Opetuslautakunta päättää antaa tarkastuslautakunnalle edellä olevan vastauksen tarkastuslautakunnan vuoden 2022 arviointikertomuksessa esiin nostettuihin asioihin.2. Opetuslautakunta lähettää kaupunginhallitukselle tiedoksi vastauksen ja toimenpiteet, joihin on ryhdytty arviointikertomuksessa mainituissa asioissa.
Päätös	Opetuslautakunta hyväksyi päätösehdotuksen.
Tiedoksianto	Talouspalvelut